

Friedrich Geerds: 1. DIE KRIMINALITAET ALS SOZIALE UND ALS WISSENSCHAFTLICHE PROBLEMATIK. Verlag J. C. B. Mohr (Paul Siebeck). Tübingen 1965. Str. 38 — 2. KRIMINALPHAENOMENOLOGIE, IHRE AUFGABEN UND MOEGLICHKEITEN (s. „Beiträge zur gesamten Strafrechtswissenschaft“. Festschrift für Hellmuth Mayer zum 70. Geburtstag am 1. Mai 1965.) Verlag Duncker & Humboldt. Berlin 1966. Str. 605—627.

У класичном стилу да приступним предавањем обележи своје ставове и кретања у науци о криминалитету проф. др Гердс је узео у разматрање криминалитет као друштвену и научну проблематику. Његова основна теза састоји се у томе да криминалитет као научна проблематика претпоставља јасну представу да је криминалитет по свом садржају у првом реду друштвена проблематика и да је посредни људско понашање које се у размерама међуљудских односа под друштвеним углом јавља као негативан односно погрешан учинак или другим речима промашај. При том не треба губити из вида да ово понашање носи у себи и једну више или мање изражену индивидуалност преступника, што ни у ком случају не сме да доведе до превиђања или потцењивања социјалних аспеката. Тако криминална политика мора нужно да има за своје исходите криминалитет као појаву друштвеног живота. Ова основна мисао је у свему прихватљива, иако се може различито продубљавати и са многим варијацијама развијати. Но, чини нам се да она у извесној мери куца на отворена врата савремене науке о криминалитету. Међутим, њу је потребно нагласити и тако наглашену развијати у немачкој криминологији с обзиром на наслеђе идеалистичке филозофије и на још увек снажна догматска стремљења (в. стр. 21—22).

Код научног третмана криминалитета изражено је противљење да се оно усредреди у руке једне и једине дисциплине. Проф. др Гердс је протагониста мултидисциплинарног проучавања криминалитета, са јасним разликовањем дисциплина којима је криминалитет више-мање споредна тема од дисциплина за које је проблематика криминалитета основна и главна материја. Његова схема система наука (дисциплина) о криминалитету, постављајући на истој равни овај систем са криминалном политиком, разликује правне и неправне дисциплине. У ред правних дисциплина сврставају се кривично право (учење о кривичном делу и учење о правним последицама) и кривично процесно право, док су неправне дисциплине криминологија у широком смислу речи (криминологија у уском смислу и криминална педагогија) и криминалистика. У раду су марљиво изнесене прве и основне разлике као и везе између ових дисциплина. Од значаја је да је стално присутна мисао о свестраном и целовитом проучавању криминалитета.

Криминалитет је за проф. др Гердса друштвена појава већ због тога што је у његовој основи једно кривичноправно вредновање. Но, одмах иза овога следи и његова мисао да тежиште не сме бити само на сазнањима кривичног права, јер би то у крајњој линији значило одвајање права од

живота коме оно треба да служи. С посебним акцентом је изложено по-сматрање криминалног понашања као друштвено негативног учинка односно промашаја.

Основне мисли са којима је проф. др Герас пришао науци о криминалитету заслужују пуно поштовање, иако приликом продубљавања и развијања ових мисли може доћи и до неслагања и до разлижења.

Следећи настојања изложена у присупном предавању проф. др Герас у раду „Криминална феноменологија, њени задаци и могућности“ настоји да афирмира ову у извесној мери запостављену грану криминологије. Његов напор је у потпуном складу са тезом о криминалитету као друштвеној проблематици, јер је криминална феноменологија та која треба да изложи одговарајућу и потпуну слику животног стварности путем једног система дела—типова као посебних појава стварног или потенцијалног криминалног понашања у друштвеном животу. Проф. др Герас се потрудио да у основним линијама одреди проблем, сагледа задатке криминалне феноменологије и покаже њено право место у науци о криминалитету.

Др Драгољуб В. Димитријевић

LA CONSTITUTION YUGOSLAVE DE 1963. Centre français de droit comparé. Editions Cujas, Paris 1966. стр. 289.

У оквиру колекције „Студије о савременим уставима“ француски Центар за упоредно право у сарадњи са Националним центром за научно истраживање у Паризу, објавио је као прву књигу „Југословенски Устав од 1963“. Појава овог дела посвећеног југословенском уставном систему и његовим институцијама је плод сарадње, свестране и активне, француских и југословенских правника а посебно француског Центра за упоредно право у Паризу и Института за упоредно право у Београду. Имајући управо ову сарадњу у виду проф. Glaude — Albert Colliard у свом документованом и топло написаном предговору овој књизи је и истакао да научна сарадња представља једно од средстава и израза пријатељства међу народима.

Књига представља зборник радова посвећених принципима и институцијама нашег уставног система. Иако сачињена од радова произишких из пера осамнаест југословенских аутора, књига представља једну врло чврсту и хомогену целину која француском, као и сваком другом страном читаоцу пружа целовиту представу о југословенском Уставу и уставном систему уопште. У томе управо и лежи једна од значајних вредности овог дела. После књиге проф. Јована Борђевића „La Yougoslavie — démocratie socialiste“ (P. U. F., Paris 1959), ово је прво систематско дело из ове области објављено на француском језику.

Књигу чине увод и три дела. Први део је посвећен општим принципима; други део обрађује федерализам и друштвено-политичке заједнице; трећи део третира проблеме савезне државе. Увод представља једну теоријску студију посвећену општој концепцији и структури новог југословенског Устава. Тиме је страном (али не само страном) читаоцу дат један неопходан дубљи теоријски приступ изучавању југословенског уставног система као социјалистичког. Обрадом и таквих проблема као устав и уставност, социјализам и демократија, и др., ова студија проф. Јована Борђевића је превазишла оквире једне уводне студије у савремени југословенски уставни систем, представљајући студију о уставности у социјализму уопште.

У оквиру првог дела књиге („Општи принципи“) обрађено је пет темељних проблема југословенског друштвено-политичког и друштвено-економског система: „Сувереност и самоуправљање“ (проф. Максо Шнурер); „Правни аспекти друштвене својине“ (проф. Андрија Гамс) у